

Rapport

Rapport naar aanleiding van een klacht over het Openbaar Ministerie en het Centraal Justitieel Incassobureau.

Publicatiedatum: 2 september 2014

Rapportnummer: 2014/096

Klacht

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

1. Op 17 september 2012 had een rechter bepaald dat verzoekster een aan haar opgelegde geldboete van € 1250 in vijf termijnen mocht voldoen. Verzoekster zou eind maart 2013 op vakantie gaan. Op Schiphol werd zij door de Koninklijke marechaussee aangehouden, omdat zij de openstaande boete nog niet had betaald. Er werd verzoekster meegedeeld dat zij de boete van € 1250 direct in zijn geheel moest betalen en zij anders in hechtenis zou worden genomen. Vervolgens heeft verzoekster de boete voldaan en is zij op vakantie gegaan.

Bevindingen

Visie verzoekster

2. Verzoekster stelt dat zij een aantal dagen na de zitting bij de rechter heeft gebeld met het Openbaar Ministerie (OM) om (onder andere) te vragen wanneer zij de vijf termijnen zou moeten voldoen en op welk rekeningnummer zij het geld zou moeten storten. Volgens verzoekster werd haar toen verteld dat het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) dit verder zou afhandelen en dat hier geruime tijd overheen zou kunnen gaan, maar zij vanzelf bericht zou krijgen van het CJIB. Verzoekster stelt dat toen zij op vakantie ging, zij nog geen bericht van het CJIB had ontvangen over het betalen van de boete. Op Schiphol heeft verzoekster de volledige boete in één keer betaald, omdat zij anders in hechtenis zou worden genomen en zij dan niet op vakantie zou kunnen gaan. Verzoekster stelt dat zij een studente is en zij een bedrag van € 1250 niet direct tot haar beschikking heeft. Zij had gespaard voor haar vakantie en door een fout van het OM heeft zij al haar vakantiegeld moeten gebruiken om de boete in één keer te betalen, aldus verzoekster. Verzoekster voelde zich vernederd toen zij door de Koninklijke marechaussee uit de rij werd gehaald. Zij stelt dat zij van plan was de boete te betalen volgens de betalingsregeling en dat zij stond ingeschreven op een adres bij de gemeente. Verzoekster is dan ook van mening dat het CJIB haar een brief of acceptgiro had kunnen sturen over het betalen van de boete. Verzoekster stelt dat door het voorval met de Koninklijke marechaussee haar vakantie totaal verpest was. Zij had nog amper geld om te besteden tijdens haar vakantie.

3. Verzoekster bracht verder naar voren dat zij na haar vakantie contact heeft opgenomen met het OM en het CJIB. Verzoekster heeft aangegeven dat vervolgens bleek dat het OM de zaak aan het CJIB had overgedragen zonder het adres van verzoekster te vermelden, terwijl dit adres wel bekend was bij het OM. Verzoekster is van mening dat het OM de uitspraak van de rechter – waarin stond dat verzoekster in vijf termijnen mocht betalen – heeft ondermijnd. Verzoekster is dan ook van mening dat een schadevergoeding gepast is.

Visie minister van Veiligheid en Justitie

4. De minister heeft in reactie op de klacht van verzoekster het volgende laten weten. Het OM draagt een strafzaak over aan het CJIB ten behoeve van de executie. Inmiddels is deze overdrachtsprocedure gewijzigd. Ten tijde van het voorval met verzoekster werd bij het overdragen van een strafzaak aan het CJIB alleen de relevante informatie door het OM toegezonden waaronder de hoogte van de boete en het adres van de veroordeelde. Dit betekende dat het OM niet de hele uitspraak van de rechter aan het CJIB toestuurde. Zoals hiervoor gezegd, is de procedure van de overdracht van een strafzaak van het OM naar het CJIB inmiddels veranderd. Volgens de minister wordt nu de gehele rechterlijke uitspraak door het OM bij het CJIB aangeleverd. Het CJIB gaat ervan uit dat het OM op het moment van het overdragen van een strafzaak een adresverificatie heeft uitgevoerd. Na de overdracht van een strafzaak, registreert het CJIB de gegevens die het OM heeft doorgestuurd en gaat het CJIB de bedragen innen. Wanneer door een rechter een betaling in termijnen is toegestaan, wordt bij het innen door het CJIB een acceptgiro verzonden. Als van de veroordeelde geen woon- of verblijfplaats bekend is, vaardigt het CJIB onmiddellijk een arrestatiebevel uit en wordt dit bevel opgenomen in het opsporingssysteem. Met het uitgevaardigde arrestatiebevel kan worden overgegaan tot aanhouding van de veroordeelde. Wanneer de veroordeelde daadwerkelijk wordt aangehouden kan de veroordeelde hechtenis alleen nog voorkomen door de opgelegde geldboete in één keer direct te betalen. Wanneer een uitgevaardigd arrestatiebevel in het opsporingssysteem is opgenomen, wordt periodiek gecontroleerd of er een adres van de veroordeelde in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) bekend is. De norm is dat deze controle iedere drie maanden plaatsvindt, maar feitelijk vindt deze controle iedere zes weken plaats.

5. In het geval van verzoekster heeft het OM op 15 februari 2013 de gegevens van de zaak van verzoekster aan het CJIB aangeleverd. Het adres van verzoekster is hierbij niet ontvangen door het CJIB. Waarschijnlijk is het adres van verzoekster per ongeluk niet door het OM aan het CJIB gestuurd. Vervolgens zijn de gegevens van verzoekster op 18 februari 2013 in het opsporingsregister opgenomen. In de periode tussen het aanleveren van de gegevens op 15 februari 2013 en het voldoen van de boete op 25 maart 2013 is door het CJIB niet gecontroleerd of in de GBA een geldig adres was vermeld van verzoekster. Op 13 februari 2013 was de periodieke adrescontrole door het CJIB uitgevoerd en daarom vond er in de hiervoor genoemde periode geen adrescontrole ten aanzien van verzoekster plaats.

6. Toen bleek dat ten aanzien van verzoekster geen adres bij het CJIB was aangeleverd door het OM, heeft het CJIB geen navraag gedaan bij het OM over een mogelijk adres van verzoekster. Dit is volgens de minister ook niet gebruikelijk gelet op de grote zaakstromen die plaatsvinden tussen het OM en het CJIB. De minister stelt dat er ketenafspraken zijn gemaakt tussen het OM en het CJIB waarbij een snelle en betrouwbare zaakoverdracht het uitgangspunt is. De minister stelt dat

het OM het adres van verzoekster aan het CJIB had moeten doorgeven. De minister is van mening dat het onzorgvuldig is dat dit niet is gebeurd. In het kader van de interne klachtbehandeling heeft het OM excuses aangeboden voor deze onzorgvuldigheid. De minister vindt dat deze excuses terecht zijn aangeboden. Volgens de minister kan de onzorgvuldigheid die zich bij verzoekster heeft voorgedaan, niet meer plaatsvinden omdat tegenwoordig de hele uitspraak van de rechter (in plaats van een gedeelte daarvan) door het OM naar het CJIB wordt gestuurd. Op die manier is alle informatie die in de uitspraak is vermeld bekend bij het CJIB. De minister ziet geen aanleiding verzoekster een schadevergoeding te betalen, omdat er volgens hem geen sprake is van materiele of immateriële schade. Hij stelt dat het boetebedrag dat verzoekster moest betalen niet hoger was dan het bedrag waartoe zij was veroordeeld. Het betalen van de boete heeft volgens de minister ook geen andere aantoonbare schade veroorzaakt. In dit verband wijst de minister erop dat verzoekster op het geplande tijdstip op vakantie is gegaan.

Beoordeling

7. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid binnen het wettelijk kader en eerlijk en oprecht handelt, doet wat zij zegt en gevolg geeft aan rechterlijke uitspraken.

8. Het staat vast dat aan verzoekster een geldboete van € 1250 was opgelegd en de rechter had bepaald dat zij deze boete in vijf termijnen mocht voldoen. Verder staat vast dat het OM het bij hem bekende adres van verzoekster ten onrechte niet heeft doorgegeven aan het CJIB. Door deze fout van het OM moest verzoekster de geldboete in één keer voldoen. Gelet op de uitspraak van de rechter mocht verzoekster er echter op vertrouwen dat zij de geldboete in vijf termijnen mocht betalen. Door de fout van het OM heeft het CJIB bij het innen van de geldboete niet conform de uitspraak van de rechter gehandeld en is het vereiste van betrouwbaarheid geschonden. Deze fout valt toe te rekenen aan het OM en niet aan het CJIB.

De onderzochte gedraging van het OM is niet behoorlijk.

9. De Nationale ombudsman vindt het teleurstellend dat de minister vrij formeel heeft gereageerd op verzoeksters stelling dat een schadevergoeding gepast zou zijn. Vaststaat dat het OM een fout heeft gemaakt. Verzoekster stelt hier nadeel van te hebben ondervonden. Zij heeft dit nadeel ook geconcretiseerd; een verpeste vakantie wegens geldgebrek. Dit gestelde nadeel komt de Nationale ombudsman niet onlogisch voor. Zou het OM deze fout niet hebben gemaakt, dan had zij gewoon thuis een acceptgiro van het CJIB ontvangen en binnen de daarvoor geldende termijn het eerste termijnbedrag van € 250 kunnen betalen. Nu moest zij stante pede een bedrag van € 1250 betalen terwijl zij aan een vakantiereis begon. Onder deze omstandigheden is een formele en juridische benadering niet aangewezen. De Nationale ombudsman ziet dan ook aanleiding voor het doen van een aanbeveling.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Openbaar Ministerie is gegrond wegens schending van het vereiste van betrouwbaarheid.

De klacht over de onderzochte gedraging van het Centraal Justitieel Incassobureau is niet gegrond.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de minister van Veiligheid en Justitie in overweging een passend gebaar in de richting van verzoekster te maken als compensatie voor de gederfde vakantievreugde.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman